

**Handläggare**  
Hanna Markkula  
Telefon: 08-508 36 235**Till**  
Äldrenämnden  
den 24 september 2019

## **Remiss av Sametingets rapport Samiskt språkcentrums utvecklingsmöjligheter för att främja fler samiska språk**

Svar på remiss från kommunstyrelsen – dnr 2019/823,  
kontorsutlåtande

### **Förvaltningens förslag till beslut**

Äldrenämnden godkänner anmälan av förvaltningens  
kontorsutlåtande som svar på remissen och lägger ärendet till  
handlingarna.

Margareta Östrand  
Tf. Förvaltningschef

Raili Karlsson  
Avdelningschef

### **Sammanfattning**

Sametinget har utrett hur Samiskt språkcentrums verksamhet kan utvecklas för att främja fler samiska varieteter. Stockholms stad är remissinstans till rapporten "Samiskt språkcentrums utvecklingsmöjligheter för att främja fler samiska språk". I dag finns ume-/sydsamiskt språkcentrum. Sametinget föreslår att det inrättas två nya språkcentrum inom nord- och lule-/pitesamiskt område. Det övergripande målet är bland annat att bidra till det samiska språkets användning och stärka de samiska talarna. Äldreförvaltningen har inga synpunkter till förslaget om inrättande av språkcentrum och anser att det kan vara en bra modell för språkrevitaliserande insatser.

## Bakgrund

Sveriges fem nationella minoritetsspråk är samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch. I Sverige finns fem olika samiska varieteter; nord-, lule-, syd, pite- och umesamiska. Lagen om nationella minoriteter innebär bland annat att minoritetsspråken ska skyddas och främjas. En språkbytesprocess till svenska har dock minskat antalet språkbärare och vissa språk är i dag hotade. Utan insatser för att bevara och revitalisera<sup>1</sup> minoritetsspråken upphör de på sikt att existera. I delbetänkandet *Nästa steg? Förslag om en stärkt minoritetspolitik* (SOU 2017:60) görs bedömningen att en modell med språkcentrum är ett verktyg för att åstadkomma språkrevitalisering.

Sametinget har utrett hur Samiskt språkcentrums verksamhet kan utvecklas (Ku2018/01453/DISK). Kommunstyrelsen har remitterat rapporten "Samiskt språkcentrums utvecklingsmöjligheter för att främja fler samiska språk" till stadsledningskontoret, kulturnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, Rinkeby-Kista, Skärholmen och Älvsjö stadsdelsnämnder. Remissen inkom till äldreförvaltningen den 5 juni 2019 och yttrande ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 10 september. Remissen besvaras därför i form av ett kontorsutlåtande.

## Ärendet

I rapporten beskrivs att det idag finns ume-/sydsamiskt språkcentrum i Tämaby och Östersund. Utvärderingar påvisar att arbetet med nuvarande Samiskt språkcentrum har bidragit till en normalisering av samiskan och legitimering av revitaliseringsarbetet. Sametinget bedömer därför att fler personer behöver ha tillgång till språkcentrums verksamhet för att utvecklingen ska fortgå med språkrevitaliseringen.

Sametingets förslag är att det inrättas två nya språkcentrum inom nord- och lule-/pitesamiskt område för att stärka språkarbetet. Det övergripande målet för språkcentrum är att bidra till det samiska språkets användning och ställning i samhället, utgå från samernas behov av revitaliseringsinsatser och stärka de samiska talarna. Huvudman för de nya språkcentren föreslås vara Sametinget och lokaliseringen blir Kiruna och Jokkmokk. Sametinget föreslår fem tjänster per språkcentrum vilka ska ha inriktning som språkkonsulenter.

---

<sup>1</sup> Språkrevitalisering innebär att återuppliva ett hotat minoritetsspråk i syfte att öka dess användning. Revitalisering handlar om att utveckla verktyg och metoder för att öka antalet talare av språket

Utöver satsningen på språkcentrum så föreslår Sametinget att samiska förvaltningskommuner åläggs att arbeta mer aktivt för att revitalisera de samiska språken. Utbildningsfrågan ses som särskilt angelägen då undervisning är central för hur språk överförs till nästa generation.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 18 september 2019. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 17 september och socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 19 september.

### **Förvaltningens synpunkter**

Stockholms stad ingår sedan år 2010 i förvaltningsområdet för finska och sedan år 2019 för samiska och meänkieli. Då det finns behov av språkrevitaliserande insatser för de nationella minoritetsspråken har inte äldreförvaltningen några synpunkter till förslaget om inrättande av språkcentrum inom nord- och lule-/pitesamiskt område. Utan särskilda insatser för att bevara och revitalisera de samiska språken riskerar de på sikt att försvinna som levande språk.

Mot bakgrund av utvärderingen av de nuvarande samiska språkcentrumen anser äldreförvaltningen att detta kan vara en bra modell för språkfrämjande insatser. Språkcentrum kan vara ett nav för samordning och ett led i att synliggöra språkfrågan. I ärendet framgår att språkcentrumen främst kommer att verka i lokalsamhällena. Äldreförvaltningen menar att ett resonemang bör finnas hur språkcentrumen kan komma de samer som bor i andra delar av landet till del.

Det är som framgår av rapporten särskilt angeläget med språksatser för barn och unga men äldreförvaltningen efterlyser även ett resonemang om hur språkcentrumen kan stärka äldre språkanvändare. Det kan finnas särskilda behov kopplade till vad det har inneburit för den äldre generationen att förlora eller förnekas sitt språk.

Förvaltningskommuner har idag ett särskilt ansvar att främja de samiska språken. Det föreslås i rapporten att samiska förvaltningskommuner ska åläggas att arbeta mer aktivt med revitaliseringen. Äldreförvaltningen anser att det är angeläget med särskilda språkinsatser men vill lyfta fram svårigheten i och med att det saknas officiell statistik om hur många som talar samiska.

Samtidigt är staden skyldig att erbjuda äldreomsorg på samiska och äldreförvaltningen vill framföra en oro att en sannolikt liten målgrupp med behov av personal som har både vård-, språk- och kulturkompetens kan innebära ett påtagligt hinder för att i varje enskilt fall uppfylla dessa krav.

**Bilaga**

Remiss av Sametingets rapport Samiskt språkcentrums utvecklingsmöjligheter för att främja fler samiska språk